

Ondersoorten beschermd

Andri Binsbergen

In Het Vogeljaar van februari 1995 (jaargang 43 (10): bladzijden 13 en 14) berichtte ik over de problemen met de invoer van vogels uit China. De kern van deze problemen was het dispuut tussen een vogelimporteur en het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij over de vraag of niet-Europese ondersoorten van Europese soorten beschermd zijn op grond van de Vogelwet 1936 en de Vogelrichtlijn. Het ministerie heeft altijd gezegd dat dat wel het geval is, de importeur bestreed dat met alle hem ter beschikking staande middelen. Omdat de rechter in 's-Hertogenbosch, bij wie een zaak tegen de bewuste importeur in hoger beroep diende, er ook niet uitkwam, legde deze de vraag op 5 juli 1994 voor aan het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen te Luxemburg.

Arrest

In zijn arrest van 8 februari 1996 geeft het Europese Hof (Derde kamer) in zaak C-202/94, zoals deze zaak officieel is betiteld, de Nederlandse overheid gelijk. Samengevat verklaart het Hof voor recht de eindconclusie van het arrest:

'Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand is van toepassing op ondersoorten van vogels die alleen buiten het Europees grondgebied van de Lidstaten natuurlijk in het wild levend voorkomen, wanneer de soort waartoe zij behoren of andere ondersoorten van deze soort natuurlijk in het wild levend op dit grondgebied voorkomen.'

Overwegingen

Het Hof redeneert onder andere dat de Vogelrichtlijn uitgaat van soorten en dat in de vogel-taxonomie het begrip soort per definitie alle onderverdelingen van die soort, zoals rassen en ondersoorten, omvat. Daaruit volgt dat zodra een ondersoort natuurlijk in het wild levend voorkomt op het Europese grondgebied van de Lidstaten waarop het verdrag van toepassing is, de soort waartoe deze ondersoort behoort als een Europese soort moet worden beschouwd, en derhalve dat alle andere ondersoorten van de betrokken soort, ook de niet-Europese, onder de richtlijn vallen. Verder trekt het Hof de conclusie, dat indien de werkingssfeer van de richtlijn zou worden beperkt tot de op het Europese grondgebied voorkomende ondersoorten en niet eveneens de niet-Europese ondersoorten zou omvatten, de richtlijn moeilijk in de Lidstaten zou kunnen worden toegepast, met het daaraan verbonden risico van een niet-eenvormige toepassing in de Europese Gemeenschap. Dit resultaat zou indruisen tegen de doelstelling van een doeltreffende bescherming van de Europese vogelstand en zou ook kunnen leiden tot mededingingsdistorsies binnen de Gemeenschap. Bovendien, zo vervolgt het arrest, moet worden opgemerkt, dat indien niet-Europese ondersoorten vrij de Gemeenschap zouden kunnen worden binnengebracht, het gevaar dat exotische ondersoorten aldaar in de natuur zouden worden vrijgelaten, met als gevolg een kunstmatige wijziging van de natuurlijke vogelstand van de Gemeenschap, niet kan worden uitgesloten. Dit is onverenigbaar met de doelstelling van het behoud van het biologisch evenwicht als bedoeld in de tweede overweging van de considerans van de richtlijn.

Grijskopputters

De aan het Europese Hof voorgelegde zaak betrof Grijskopputters (*Carduelis carduelis caniceps*). Deze ondersoort van de Putter onderscheidt zich van de in Europa voorkomende on-

Ook als ondersoorten van de Putter niet in ons land voorkomen, genieten ze bij ons toch een volledige wettelijke bescherming.
Foto: Henk Harmsen.

dersoorten door de tekening, of liever het ontbreken van tekening, op de kop. *Caniceps* en enkele andere grijskoppige ondersoorten komen voor in Azië en zijn in het verleden herhaalde malen ingevoerd in Nederland. Zelf heb ik al in het begin van de jaren zeventig een zending van driehonderd van deze vogels in beslag genomen. Deze zijn ook verbeurd verklaard. De betrokken importeur stelde zich op het standpunt dat het een aparte soort betrof, *Carduelis caniceps* en geen ondersoort van de beschermde Putter. Vroegere ornithologen behandelen de Grijskopputters inderdaad als aparte soort, maar de taxonomen zijn het er nu vrijwel unaniem over eens dat het om een ondersoort van *Carduelis carduelis* gaat.

En nu?

De uitspraak van het Europese Hof is van groot belang voor de naleving van de Vogelwet 1936, die door de onzekere situatie rond de status van niet-Europese ondersoorten van beschermde vogels ingevoerd uit China, sterk was verminderd. De betrokken vogelhandelaar heeft in de jaren van onzekerheid min of meer zijn gang kunnen gaan. Er zijn duizenden beschermde vogels uit China ingevoerd zonder dat daartegen werd of kon worden opgetreden. Daar komt nu een eind aan. Een overwinning voor de vogelbescherming!

■ Andri Binsbergen, Schoolstraat 16, 1794 AS Oosterend, Texel.